

2017:12

Västra Hoby kyrka

Antikvarisk medverkan

Linn Ljunggren

Regionmuseet
Kristianstad
Landsantikvarien i Skåne

Rapport 2017:12

Västra Hoby kyrka

- Invändig omgestaltning

Antikvarisk medverkan
Västra Hoby, 1402
Lund
Skåne län

Linn Ljunggren

Regionmuseet Kristianstad Landsantikvarien i Skåne

Kristianstad
Box 134, Stora Torg
291 22 Kristianstad
Tel 044 – 13 58 00 vx, Fax 044 – 21 49 02

Lund
Tomegapsgatan 22
223 50 Lund

www.regionmuseet.se

© 2017 Regionmuseet Kristianstad / Landsantikvarien i Skåne
E-rapport 2017:12

Omslagsfoto: Nytt skåp under altartavla.
Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriverket, Gävle. Dnr 507-99-502.

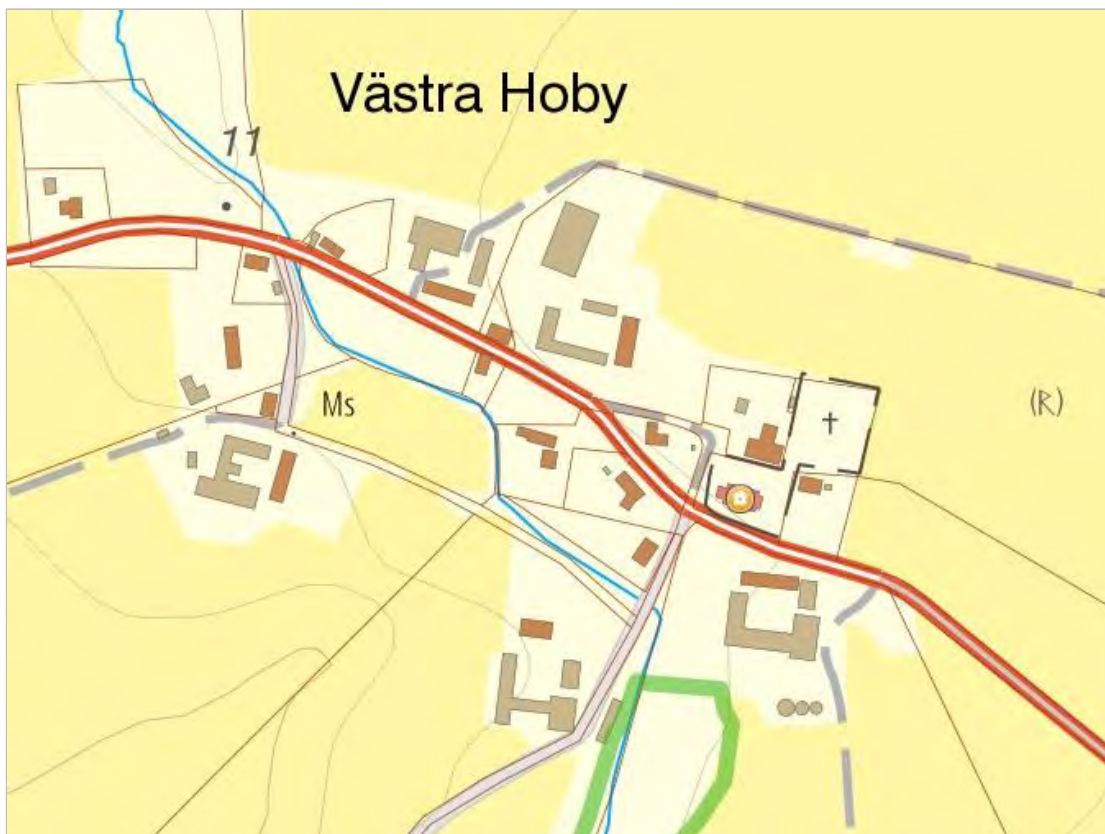
Västra Hoby kyrka – Invändig omgestaltung

Innehåll

Sammanfattning av utförda åtgärder	5
Administrativa uppgifter	5
Byggnadshistorik med relevans för ärendet	5
Skyddsföreskrifter enligt KML	6
Motiv till åtgärder	6
Utförda åtgärder	6
Iakttagelser under restaureringen	7
Avvikelser från arbetshandlingar	7
Kulturhistorisk bedömning av utförda åtgärder	7
Övriga handlingar med relevans för ärendet	7
Bilagor	8

Lunds kommun, markerad i grönt.

Västra Hoby som är en liten kyrkby ligger norr om Lund. Kyrkan är placerad i den östra delen av byn. Bilden är en skärmdump från Bebyggelseregistret.

Sammanfattning av utförda åtgärder

En mindre omgestaltning av kyrkorummet gjordes då sammanlagt sex bänkar togs bort under orgelläktaren, tre på den södra och tre på den norra sidan. Bänkgolvet lämnades kvar och målades i den befintliga gråblå kulören likt resterande bänkrader.

Administrativa uppgifter

Objekt	Västra Hoby kyrka
Socken	Västra Hoby, 1402
Kommun	Lund
Arbetshandlingar	Ingela Blomén (2013), Anna Sandberg (2016)
Länsstyrelsens diarienummer	2013-07-17, 433-16692-2013
Regionmuseets diarienummer	12.30-101-13, 1402
Byggherre/beställare	Torns församling
Entreprenör	ByggOm AB, Starfeldts snickeri
Antikvarisk medverkan	Regionmuseet Kristianstad/Landsantikvarien i Skåne genom Linn Ljunggren
Byggnadstid	2014-2017
Rapport granskad av	Anna Rabow

Byggnadshistorik med relevans för ärendet

Den första kyrkan i Västra Hoby uppfördes i, en för medeltiden tidstypisk, romansk byggnadsstil under 1100-talet. Kyrkan hade långhus, kor och en tresidig korabsid. Senare tillkom även ett torn i väster och ett vapenhus i norr. Enligt en beskrivning av bänkinredningen från 1830 skulle kyrkan rymma 150 sittplatser i den gamla kyrkan.

När kyrkan vid slutet på 1800-talet ansågs för liten revs den med undantag för tornet. Den nya kyrkan byggdes bredare och fick ett tresidigt avslutat kor. Kyrkans fick då en öppen bänkinredning med enkelt profilerade sidostycken. Under 1928-talet ”förbättrades” och ommålades bänkarna i kyrkan. Kyrkans orgelfasad anlades i samband med uppförandet av kyrkan.

Efter det skedde inga större förändringar fram till 1970-talet då kyrkan genomgick en större renovering. År 2003 byggdes orgelläktaren ut för att få plats med Odarlövs kyrkas tidigare orgel. Orgelfasaden bevarades dock.

Skyddsföreskrifter enligt KML

Västra Hoby kyrka skyddas som kyrkligt kulturminne enligt Kulturmiljölagen. Detta innebär enligt KMLs 4 kap. 2 § ”Kyrkobyggnader och kyrkotomter ska vårdas och under-hållas så att deras kulturbistoriska värde inte minskas och deras utseendes och karaktär inte förvanskas.”

Motiv till åtgärder

Västra Hoby har ett aktivt byalag som nyttjar kyrkan vid olika möten. Då kyrkan mer och mer sällan används till kyrkliga evenemang och med till sociala möten ville församlingen och byalaget ha ett mer anpassningsbart kyrkorum för att kunna ha café- och mötesplats inne i kyrkan.

Utförda åtgärder

Arbetet påbörjades under 2014 då sex bänkar togs bort under orgelläktaren. Tre på den norra sidan och tre på den södra. Där bänkarna varit fästa gjordes lagningar i golvet samt på väggen efter borttagning av kontroldosor till bänkvärmarna. När lagningarna var klara linoljemålades golvet med en kulör likt befintlig (gröngråblå). Även väggarna bättringsmålades. För att kompensera för borttagningen av bänkvärmarna sattes två vägghängda radiatorer upp, en på var sida.

2016 återupptogs arbetet med att inreda det nya området den nya delen under läktaren. Handlingar gjorda av arkitekt Anna Sandberg skickades från Torns församling till Länsstyrelsen. Dessa godkändes 2015-11-19.

Under altartavlan, på den norra sidan, byggdes den tidigare bänken in med skåpsdel som färgsattes efter kyrkans bänkinredning. På sidan lämnades den gamla bänkgaveln kvar. Ovanpå det nya skåpet sattes en kort glaskant som ett skydd för altartavlan. På södra sidan lämnades den kvarvarande bänken som den var, detta för att kunna använda den som sittplatser vid behov.

Mellan altarpelarna på både södra och norra sidan byggdes hyllsystem. Hyllsystemens kulör anpassades efter bänkinredningen i kyrkan. Det sattes två hyllplan, utan bakstycken. På den norra sidan byggdes en utdragbar låda, detta för att ha en plats för ljudutrustningen och dölja den.

Nya bord tillverkades av kvistfri fur. De målades med äggoljetempera och vaxades sedan med hårdvaxolja. Färgsättningen blev i röda och gröna kulörer tagna med inspiration från altartavlan från 1400-talet. Fyra bord tillverkades. Befintliga stolar fick ny färgsättning för att matcha de nytillverkade borden. Befintliga bänkar (i kulör likt bänkinredningen) placerade intill vapenhusväggarna sparades.

lakttagelser under restaureringen

Ingen ny information om byggnadens historia eller byggnadstekniska detaljer framkom under renoveringsarbetet.

Avvikelser från arbetshandlingar

Inga avvikelser skedde från arbetshandlingarna.

Kulturhistorisk bedömning av utförda åtgärder

Åtgärderna har inneburit en förändring av kyrkorummet. Då bänkar har tagits bort inom gränsen av orgelläktaren har ett nytt utrymme skapats där med ny karaktär. Dock har delar av den historiska kontexten blivit kvar genom att golvkvarteret har lämnats och bänksidorna har lämnats. Den nya inredningen har anpassats efter kyrkans karaktär och färgsättning. Utrymme har lämnats till altartavlan för luftning och skyddsglas har satts upp som kommer gynna altartavlans bevarande.

Övriga handlingar med relevans för ärendet

2010-11-23	<i>Vård- och underhållsplan Västra Hoby kyrka, Niras</i>
2013-03-20	<i>Omgestaltningsförslag, Ingela Blomén</i>
2013-07-17	<i>Beslut Länsstyrelsen</i>
2015	<i>Inredningsförslag, Anna Sandberg</i>

Kristianstad, 2017-06-08

Linn Ljunggren

Bilagor

Södra sidan före omgestaltningen.

Norra sidan före omgestaltningen.

Södra sidan efter bänkborttagningen. Håligheter lagades och dosor till bänkvärmare togs bort.

Norra sidan efter bänkborttagningen. Väggarna hade mindre skador efter de vägghängda dosorna.

Efter att södra sidan målats. Det fanns tidigare lösa bänkar i liknande stil som bänkinredningen. Dessa togs tillvara på.

Norra sidan efter att ståbordet/hyllsystemet kommit på plats. Orgelläktarens pelare byggdes in i de nya hyllorna.

Norra sidan efter ett skåp tillkommit under altartavlan.

Ny inredning placerades både på norra och södra sidan. Stolarna fanns i kyrkan sedan tidigare. Borden gjordes vikningsbara för att kunna anpassas. För valet av kulörer på bord och stolar togs inspiration från altartavlan.

Regionmuseets E-rapportserie 2017

Kulturmiljö

1. Stora Herrestads kyrka – utvändig renovering, Stora Herrestads sn, AM, Kerstin Börjesson, 2014-2016
2. Bolshögs kyrkogård, Bolshög sn, VP, Linn Ljunggren och Tony Svensson, 2017
3. Östra Vemmerlövs kyrkogård, Östra Vemmerlöv sn, VP, Linn Ljunggren och Tony Svensson, 2017
4. Stävie kyrka – fasad- och takrenovering, Stävie sn, AM, Maria Sträng, 2016
5. Fuglie kyrkogård, Fuglie sn, VP, Linn Ljunggren och Tony Svensson, 2017
6. Skegrie kyrkogård, Skegrie sn, VP, Linn Ljunggren och Tony Svensson, 2017
7. Västra Tommarp, Västra Tommarp sn, VP, Linn Ljunggren och Tony Svensson, 2017
8. Sofia Albertina kyrka, Landskrona sn, AM, Anna Rabow, 2016-2017
9. Mariakyrkan, Båstad sn, AM, Åsa Eriksson Green, 2016-2017
10. Skånelinjen. Fördjupad inventering, 2016, Johan Dahlén, Per Holmgren, Emelie Petersson, Brita Tronde
11. Örkened kyrkogård, Örkened socken, VP, Åsa Jakobsson och Cissela Olsson, 2017
12. Västra Hoby kyrka, Invändig omgestaltning, Västra Hoby sn, AM, Linn Ljunggren, 2017
13. Stadshallen i Lund, Lunds domkyrkoförsamling, AF, Anna Rabow, 2017

Förkortningar:

AF-antikvarisk förundersökning
AM- antikvarisk medverkan
AU-arkeologisk utredning
DK- dokumentation, övrigt

FU- arkeologisk förundersökning
KA- kulturhistorisk analys
MD-murverksdokumentation
OU- osteologisk undersökning

PJ- projektrapport
UN- arkeologisk undersökning
BD- byggnadsdokumentation
BAD-byggn-ark-dokumentation

